

Numerical concept of pythagor as an ancient background of modern digitalization

The numerical concept of the ancient Greek philosopher Pythagoras and his supporters is one of the philosophical cosmocentric concepts of vision of the world. The views of the Pythagoreans represented individual elements of an idealistic view of the world. The most important ontological and epistemological consequences of the Pythagorean teachings are the recognition that the number is the measure of everything and the invisible truth. Like mathematicians, the Pythagoreans played an outstanding role in the development of the science of number. As philosophers, they first came to the analysis and understanding of the category of «quantity» as a philosophical category. The numerical concept of Pythagoras can be considered as the oldest prerequisite for the modern digitalization of the social and economic life of society.

УДК 327.304.44.002(476+477)

© **Ірина Зелененька**

старший викладач кафедри української літератури Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського (Україна), кандидат філологічних наук

© **Iryna Zelenenka**

*Senior lecturer of the department of ukrainian literature of the Vinnytsia State Pedagogical University the name of Michael Kotsyubynsky (Ukraine), PhD in Philology
e-mail: selenenka@ukr.net*

УКРАЇНСЬКО-БІЛОРУСЬКІ ЛІТЕРАТУРНІ ВЗАЄМИНИ ТА ЇХНЄ ВІДОБРАЖЕННЯ В ІНТЕРНЕТ-ПРОСТОРИ

У процесі формування етногенези двох слов'янських народів, їхньої державності вельми важливим є культурний діалог, це показово демонструється в контексті багатьох століть, у фарватері мистецького розвитку Центрально-Східної Європи. Культурні зв'язки двох слов'янських народів із XIX до XXI століття транслиують свій вплив практично на всі сфери життя, особливо вони вплинули на мистецтво. Збільшення шанувальників двох слов'янських літератур, їхньої поезії зокрема, сприяло тому, що екзотичний компонент слов'янства став запитом інтернет-користувачів, він зрозумілий представникам багатьох народів, він цікавий у Західній Європі та в Америці. Отже, обмін формами мистецьких комунікацій, серед яких діалоги, дискусії, переклад, — це варіанти

інтелектуального та інтуїтивного, естетичного та соціального піднесення білоруського та українського народів.

Факт мережевої літератури, популяризації художньої словесної творчості в інтернет-просторі — явище своєчасне, активне, що свідчить про запити на мистецтво не лише в межах періоду здобуття освіти, а загалом у світовій комунікації. Це ефективний фактор у зміцненні мистецьких, зокрема, літературних взаємин між представниками мистецтв різних країн, особливо прикметно це для добросусідських взаємин України та Білорусі; це свідчення того, що білоруський та український народи належать до тих народів, які активно читають, а отже, швидко поглинають і аналізують словесний продукт, як і всі інші європейські народи. Саме ця спільність і продуктивна культурна комунікація активували інтерес у напрямку досліджень популяризації українсько-білоруських літературних взаємин, що відображені в інтернет-просторі.

Питання розвитку між літературних взаємин не є проблемою, проте у процесах закладання етногенези, формування особливостей двох досліджуваних національностей та відображення національного колориту у слові є певні розбіжності. У здобутті державності обох народів став вельми важливим культурний діалог, до якого в межах багатьох століть схильна Центрально-Східна Європа. У XIX–XX століттях культурні зв'язки слов'ян поширювалися через книговидавання, пресу, уже в XXI столітті вони стали помітними, доступними у світовій павутинці, відтак знайомство мистців, їхня комунікація, обмін ціннісними орієнтаціями став значно продуктивнішим. Об'єктом пізнання в інтернет-виданнях стала національна ідентифікація: мистецький континент настільки масштабувався, що постав як феномен сучасного культурного життя народів. У XXI столітті феномени культури та мистецтва, особливо музичні та літературні, стали ретрансляторами політичних поглядів або ж девальваторами певних поглядів [1]. Проте шанувальників слов'янських культур у світі все більше, і поглинають вони словесний продукт або ж рекламу цього продукту саме через інтернет, а це сприяє тому, що якісний (класичний та екзотичний) словесний контент двох близькоспоріднених слов'янських літератур, позиціонований компаративістично, стає зрозумілим загалом, близьким, а не просто цікавим. Відтак обмін літературно-мистецьким досвідом, міжкультурні діалоги та взаємовпливи — це варіанти інтелектуального, інтуїтивного, естетичного та соціального розвитку європейських народів.

Дослідники, які вивчали особливості взаємин білоруської та української літератур [2, с. 4], розробили інфографіку літературно-

мистецьких взаємин, що доступна в мережі інтернет; звідси в свідомості носіїв та шанувальників двох літератур постало певне бачення вектора розвитку сучасних зв'язків белетристики Білорусі та України. Зрозуміло, що нині впливають на обидві культури історичні фактори: тривалі інтервенції, колоніальна залежність, існування без держави (білоруські та українські землі перебували у складі Австро-Угорщини та Російської імперії), а звідси, відповідно, — певне відставання двох значних європейських, слов'янських культур від масиву світової культури [2, с. 5], належність до так званого табору республік СРСР. До складу імперії свого часу українці й білоруси потрапили в різний час і за різних обставин, а колоніальна залежність від СРСР зникла одночасно й практично однаково. Тому й паралелей, висвітлених у світовій мережі, виникає безліч.

Якщо вести мову безпосередньо про роди літератури, їхній розвиток у сучасній білоруській та в українській літературах, то треба наголосувати на тому, що найдинамічнішою на рівні представлення в мережі інтернет є саме поезія. Сучасна поезія Білорусі й України, як і раніше, у романтичний та реалістичний періоди, тісно пов'язана з виконавською (особливо альтернативною й бардівською) музикою, бо зберегла й виразила питомі такі типові ознаки середньовічної слов'янської літератури як фольклорність і міфологічність (постійні епітети, народнописенну ритмізацію, міфема й міфологеми, архетипи). Сучасні письменники вельми швидко перекладають вірші один одного й оприлюднюють свою працю на мистецьких ресурсах та постять у соціальних мережах, зокрема, найчастіше в мережі Фейсбук.

В інтерв'ю на літературних сайтах білоруські поети й прозаїки часто називають ім'я Олесея Пашкевича, очільника білоруської Спілки письменників, історика, літературознавця, поета, як одного з прогресивних мистців сучасності, котрий написав дисертацію про білоруську літературу діаспори, спонукаючи своєю діяльністю до перезавантаження білоруської літератури [3]. Чимало відомих білоруських письменників і справді мешкають за кордоном, стаючи відомими своїми творами на батьківщині саме завдяки світовій павутинці: це Володимир Некляєв, екс-голова Спілки письменників Білорусі (Фінляндія); нобеліатка Світлана Алексієвич (Італія), Володимир Климович (Мексика), Олесь Рязанов (Німеччина) [4]. Після тоталітарної епохи, у якій авангардне мистецтво винищувалося, після кризи методологій, коли народи колишнього СРСР шукали нові шляхи розвитку, оговтуючись від постколоніального синдрому, у ХХІ столітті білоруські письменники, як і українські, спромоглися на квантовий стрибок у формі протесту; вважається, що він відбувся

чітко на золотому перерізі, між усталеним, тобто між традиціями та між андеграундом, новаторством [5].

Білоруських письменників, як і українських, досі ділять на офіційних і неофіційних [6, с. 15], оскільки є офіційна й неофіційна преса, класичні та авангардні періодичні видання. Найвідоміші в Білорусі друковані засоби масової інформації пов'язані зі Спілкою письменників Білорусі, що зазнавала ці медіа (назвемо тут журнали «Полум'я», «Німан», «Молодість», тижневик «Література і мистецтво», що в ХХІ столітті були об'єднані в видавничий холдинг), однак вони не мають панорамної популяризації в інтернеті, лише фрагментарну. Досягненням Спілки письменників Білорусі є перманентна діяльність Товариства української літератури, утвореного з безпосередньої ініціативи відомої білоруської письменниці з українським корінням Наталки Бабіної [3]. Цікавим білінгвальним, українсько-білоруським виданням є альманах «Справа». Андеграундним є літературний журнал «Дієслов», до редакції якого ввійшли відомі білоруські літератори: Борис Петрович, Олесь Пашкевич, Едуард Акулін, Михась Скобла [7]. Із діяльністю цього опозиційного літературно-мистецького часопису перегукується культурологічно-політичний журнал «Архе». У названих часописах постійно позиціонуються переклади українських письменників, зокрема, Оксани Забужко, Ліни Костенко, Володимира Цибулька, Олександра Ірванця, Юрія Андруховича, Миколи Рябчука [3]. Відомим у всесвітній павутинці став той факт, що видавництво «Білоруська книгозбірня» за ініціативи літератора Михася Скобли видало антологію білоруської поезії за останні 100 років під назвою «Краса і сила». Такими ж проектами в Україні зайнялися Іван Андрусяк, Іван Малкович, Юрій Андрухович, Олег Коцарев, Віктор Мельник, Анатолій Гай та ін. Найвідомішу антологію світової поезії в білоруському перекладі склали 700 поетів із 60 країн, вірші яких написані 80 мовами, де саме українських ліриків представлено найбільше [7].

Сучасна білоруська література (беремо тут відлік зі зламу ХХ — початку ХХІ ст.) ділиться майже так само, як і українська, на кілька чільних поколінь, і ці покоління по-різному популяризовані в мережі інтернет. У літературі все ще працюють поважні письменники старшого покоління (старшої генерації), які вбереглися в певний спосіб від тоталітарної критики (Регор Барадулін, Янка Бриль та ін.) [3], проте вони не є вдало позиціонованими в світовій павутині, оскільки інтернет-комунікація займає чимало часу в письменників. Більш відомою є середня генерація письменників, котрі увійшли в літературу під завісу заморозків, ще в СРСР, вони мають змінну ситуацію популяризації в

інтернеті. А от молодше покоління, так звана генерація постепохи (це 30–40-річні мистці), добре комунікують у світовій павутинці, займаються міжнародними мистецькими проєктами. Отже, письменницьких генерацій, котрі по-різному інтерпретують себе в мистецькому просторі, чимало, бо білоруський та український народи — літературноцентричні [8, с. 16]. Тому і в білоруській літературі, і в українській складно виокремити якийсь певний домінуючий стиль чи напрям у мистецтві слова; постмодернізм прийшов на зміну модернізму, його змінив так званий післяпостмодернізм, не розщепивши реалізм [9, с. 4–5]. Відомими в Україні стали такі яскраві представники молодшої генерації: Андрій Хаданович (до Спілки письменників Білорусі письменника було прийнято під враженням популярного українського перекладу «Листів з-під ковдри» в київському видавництві «Факт»), Віктор Жибуль (автор книг поем-паліндромів), опозиційний письменник, перекладач і видавець Михал Скобла, Володимир Арлов (історик, есеїст і сценарист, відомий у Європі своєю історичною прозою), Наталка Бабіна, прозаїк, засновниця багатьох білорусько-українських платформ, Андрей Хадановіч, білоруський поет, перекладач, представник філологічної поетичної школи [10].

Якщо розглядати явище співпраці письменників Білорусі й України, то варто вести мову про так званий подільський, ба навіть вінницький контекст явища. Письменники двох країн справді затоваришували між собою, зустрівшись на майданчиках відомих фестивалів, зокрема, тих, перебіг яких пов'язаний із Вінницею й Вінниччиною. У межах творчої співпраці білорусів із подолянами можна вести мову про перформанси в соціальних мережах, зокрема, у Фейсбук, а найприкметніше порушувати питання про переклади. Відзначимо тут, до прикладу, книгу віршованих перекладів вінницької мисткині Тетяни Яковенко: це книга двома мовами, українською та білоруською, під назвою «Для щастя земного...» («Для щасця зямнога...»). Видання побачило світ у Вінниці в 2017 р., вийшло воно за сприяння Вінницької обласної державної адміністрації, Вінницької організації Національної спілки письменників України, із безпосереднім сприянням українського Петrarки Михайла Каменюка, очільника ВО НСПУ Вадима Вітковського, очільника ВМО НСПУ Андрія Стебелева, редакторки часопису «Вінницький край» Валентини Сторожук та ін. Видання дістало схвалення науковців, воно широко презентоване в Білорусі, зокрема, у Мінську, адже в ньому оприлюднені хрестоматійні, сказати б, вірші відомих білоруських поетів, із якими свого часу у соціальних мережах, у світовій павутинці та безпосередньо, так би мовити, наживо познайомилася Тетяна Яковенко [8, с. 3]. Із Людми-

лою Павліковою-Хейдаровою та з Валером Мікалаєвичом науковиця й письменниця Тетяна Яковенко познайомила на міжнародному святі «В сім'ї вольній, новій...», що в 2018 році відбувалося на Вінниччині (на Поділлі цим фестивалічним проектом опікувалися голова НСПУ Михайло Сидоржевський та один із його заступників вінничанин Віктор Мельник, а також керівники письменницької спільноти Вінниччини Вадим Вітковський, Михайло Каменюк, Андрій Стебелев). Із письменником із білоруської глибинки Миколаєм Патеюком Тетяна Яковенко познайомила у світовій павутинці завдяки Ірині Зелененькій, котра активно спілкувалася з талановитим білоруським письменником і краєзнавцем із Берестейщини після відвідин міжнародного проекту «Лісова пісня», присвяченого Лесі Українці, на Волині [11, с. 45–48].

У першому розділі двомовної книги, широко презентованої в мережі Фейсбук, якому укладачка дала назву «Любоўю пасвянчоная жыццю» («Любовію присвячена життю»), Тетяна Яковенко розмістила оригінали й переклади віршів Едуарда Акуліна, Людмили Павлікової-Хейдарової, Едуарда Дубянецкі, Миколи Патеюка. Подолянка, яка здавна тяжіє до сакральної поезії, як і чимало білоруських мистців слова, центрувала розділ притчевою християнською поезією Людмили Павлікової-Хейдарової «Тры падарожніцы немаладыя». Три діви, зображені в поезії, схожі на трьох біблійних Марій, або ще можна порівняти їх до певної міри з жінками Мироносицями. Можна помітити й те, що є в вірші певне накладання символіки трьох жінок із Нового Завіту на символіку білоруських дів у притчевій поезії. Це, очевидно, зумовлене сакральним значенням числа три, це підсилює те, що перша жінка за авторським замислом звалася Марією, а події твору прив'язані, так би мовити, до Єрусалиму):

Тры падарожніцы немаладыя
неяк сышліся ля брамы ў сцяне.

— Дзева самотная, хто ты?

— Марыя.

— Што тут стаіш?

— Не пускаюць мяне.

Горка ўздыхнула. Слязой арасілі
дол і няхітрую ежу сваю.

— Як ты завешся, сястра?

— Еўфрасіння.

— Што тут шукаеш?

— Радзіму маю.

— Скуль жа ідзеш ты?
 — З Ерусаліма.
 Доўга маўчалі. І дзень пацямнеў.
 — Маці сівая, а ты хто?
 — Радзіма.
 — Дзе ж твае дзеці?
 — Забылі мяне.
 Ціха пастукалі ў браму. А людзі,
 пэўна, прыснулі, бо позні быў час.
 ...Ноччу ўсхаплюся —
 як стрэлілі ў грудзі.
 — Хто ты, — пытаю.
 Дыханне ў адказ [8, с. 8].

У перекладі Тетяні Яковенко збережено чітку фольклорну ритмізацыю білоруськай поезіі, в інтэрпрэтацыі подолянкі падсіленый па-фос притчывості, выражениы у дыялогі нестыгненімі прыкметнікавымі формамі:

Тры падарожні пад муры міськкі
 Якось прыдубалі, немалоді.
 — Діво самотняя, хто ты?
 — Марія.
 Що тут стоіш?
 — Не пускаюць туды.
 Гірко зітхнулі. Сльозою зросілі
 Землю й нехитру вечеру свою.
 — Як тебе, сестро, зовуць?
 — Єфросінія.
 — Що тут шукаеш?
 — Вітчизну мою.
 — Звідкі ж мандруеш ты?
 — З Ерусаліму.
 Довго трывало мовчаньня сумне.
 — Матінка сива, хто ты?
 — Батквішчына...
 — Де ж твоі дзіці?
 — Забулі мене.
 Тихо постукалі в браму.
 А людзі
 Певно паснулі, бо темным став світ.

...Схоплюсь вночі —
 наче постріл у груди.
 — Хто ти? — питаю.

Зітхання в одвіт... [8, с. 9].

Емоційні контрасти й життєва мудрість — основні лінії, на яких базувався добір текстів для перекладу в антології, до того ж, це здебільшого римовані вірші. Домінанта життєвої мудрості на фоні різних емоцій, які тільки могла мати людина з молодості у зрілість, знаходимо в віршах Миколи Патеюка. Н чи не найбільшу увагу заслуговує поезія-образок «Не веру»:

– На кругі ўсё вяртаецца свая, —
 Сцвярджае пастулат, стары, як неба.
 Жыццё ўсіх падводзіць спакваля
 Да той мяжы, дзе азірнуцца трэба.
 І ўбачыш, як у цемру і туман
 У пасталах лутовых маладзіца
 Нясе гарачы хлеб да партызан
 Праз гушчары, дзе лёгка заблудзіца.
 І ўспомніць мо салдацкая ўдава
 Таго, хто ёй штогод абмерваў градкі,
 І ў дзетак на вачах забраў з хлява
 Адзінае цялятка за падаткі.
 Ён атэізму вераю служыў.
 Зноў па начах шалелі бліскавіцы
 І з медным стогнам падалі крыжы
 З царквы вясковай, са старой капліцы.
 Ён быў неадчувальны да слязы,
 Бо сэрца меў халоднае, бы камень.
 А зараз, бач, у хаце абразы
 Павесіў і аздобіў рушнікамі,
 І ў храме ля распятага Хрыста,
 Ссутуліўся і хрысціца без меры,
 А ў вачах такая пустата...
 Я ў пакаянне гэткае не веру [8, с. 53].

Перекладна версія образка з народнаго життя Миколи Патеюка «Не вірю!» не втрачае глибокої афористичності, розповідного інтонування, ритму, римування:

Все до початків вернеться своїх,
 Говорить постулат, старий, як небо.

Життя поволі приведе усіх
На той поріг, де озирнутись треба!
Й побачиш, як у темряву й туман
У постолах лутових молодиця
Несе гарячий хліб для партизан
В гушавину, де легко заблудиться.
І того теж згадає удова,
Що обрізав щорік сирітську грядку,
І в діток на очах забрав з хліва
Єдине телятко за податки.
Був атеїстом, паски не святив,
Служив властям завзято й чорнорото,
Від рук його з сільських церков хрести
Із мідним зойком падали в болото.
Глухий, мов пень, до стогону й сльози,
Він серце мав холодне, наче камінь.
А нині, бач, у хаті образи
По всіх кутках обвішав рушниками.
Стоїть коло розп'ятого Христа,
Сутулиться і хреститься старанно,
А ув очах — зловіща пустота...
І я в таке не вірю покаяння! [8, с. 54].

Другий розділ книги перекладів під назвою «Вишивана душа» («Вышиванка душа») — це переклади білоруською мовою віршів відомої не лише в Україні подолянки Тетяни Яковенко, які здійснили відомі білоруські поети Едуард Дубянецкі, Людмила Павлікова-Хейдарова, Едуард Акулін і Микола Патеюк; вони такі ж чуттєві, як і оригінальні вірші. Вельми принадним є переклад поезії Тетяни Яковенко «Падав сніг» у баченні Миколи Патеюка під назвою «Дарога»:

Сыпле снег, і ашалелы вецер
Рве прастору поўнымі грудзьмі.
Бы нябачны нехта сее квецень
На халодны чорны аксаміт.
І дарога без канца і краю,
А куды дарога — не відно...
Я цябе у сэрцы захаваю,
Як у студні зорку — аж на дно.
Калі сум агорне беспрычынны
Ці ў жыцці чагосьці не стае,

Каб ты быў заўжды перад вачыма
Хоць бы фотаздымкам на сталe.
Каб ужо давеку быў са мною,
Ні на міг не пакідаў мяне
Ні зімой сцюдзёнай, ні вясною,
Ні ў суровай яве, ні ўва сне.
Можа, ты ніколі не паклічаш;
Можа, я ніколі не пайду,
Ды тваё, каханы мой, аблічча
Я таўром на сэрца пакладу.
А наўкола — толькі снег і вецер...
У сутонні ледзьве пазнаю
Для мяне адзіную на свеце
Постаць невыразную тваю,
Што маім глухім трывожным болем
Стала гэтай ноччу ледзяной.
Хай яна маю з тваёю доляй
Звяжа хоць бы нітачкай адной.
А пакуль што для мяне ў тумане
Ледзяною квеценню цвіце
Снег, які ніколі не растане,
Шлях, які нікуды не вядзе... [8, с. 96].

Подаємо тут же оригінал неоімпресіоністичной пейзажно-філасофської замальовки «Падав сніг» подолянки Тетяни Яковенко, що вельми полюбився (разом із білоруським перекладом) користувачам соціальної мережі Фейсбук:

Падав сніг і рвучко віяв вітер,
Бив об землю дужими крыльми,
Наче хтось із неба сівя квіти
На холодний чорний оксамит.
І дорога без кінця і краю.
Десь... кудись... хіба не все-одно...
Я тебе у душу заховаяю,
Як зорю в криницю — аж на дно.
Щоб уже без жодной причини,
А коли захочу — просто так —
Цілувати тихими очима
Ці суворо замкнені вуста,
Озиватись тихою лунаю

В пам'яті, у слові, уві сні,
 Щоби ти довіку був зі мною,
 Був таким, як в цю коротку ніч.
 Може, ти ніколи й не покличеш...
 Може, я ніколи й не піду...
 Та твоє карбоване обличчя
 Я тавром на серце покладу,
 І дороги таємниче світло,
 Що ледь-ледь освітлює тебе,
 І оці холодні білі квіти,
 Що летять із глибини небес.
 Хай мені густим тривожним болем
 І зовуть, і кличуть, і печуть,
 Хай помежи мною і тобою
 Ниточку невидиму зітчуть,
 Хай мені з життєвого туману
 Крижаними квітами цвіте
 Сніг, який ніколи не розтане,
 Шлях, який нікуди не веде... [8, с. 97].

Свого часу на запрошення Андрія Стебелева, письменника, голови Вінницької міської організації НСПУ, із Білорусі як член журі міжнародного фестивалю кілька років поспіль приїздила відома письменниця Тетяна Шеїна (Мінськ — Радощковичі), котра пише вірші білоруською та російською мовами [12]. Її практика суддівства в міжнародному щорічнику «Підкова Пегаса» разом із Наталкою Дьяченко (Ізраїль) та Іриною Зелененькою (Україна) принесла цікавий колорит у фестивальний рух на Поділлі, що відображено в ювілейному альманасі «Підкова для носорога», котрий має ознаки антології [13]. Однією з найпривабливіших поезій цієї відомої білоруської поетки є містифікація «Дзень усіх Святых», яку переклала вінничанка Ірина Зелененька:

Дождж зямлю, як плюмбумам, палівае.
 Чуеш грукат — нібы ад лавіны яблык? —
 Гэта скача Дзікае Паляванне —
 Можа, Стаха, а можа — самога Д'ябла.
 Не маланак ззянне — смяротнай зброі,
 Наваколле успуджана гукам стрэлаў,
 На кавалкі вогнішчы рэжуць змрою,
 Захапляючы ў лесе за дрэвам дрэва.

Уцякай, спазніўшыся падарожнік!
Што застыў, нібы слуп, і дрыжыш, як рохля?
Схопяць — кінуць у багну нябёс парожнім,
ўсё жыццё тваё высмактаўшы да кроплі!

Не марнай — спяшайся да хаты роднай!
Хіба, дурань, ня ведаеш гэты звычай?
Дзень усіх Святых — ён не для смяротных:
Паляўнічы — і той можа стаць здабычай!

Зачыніўшы дзверы — падзяка Богу! —
Ты да раніцы — з жахам ды хваляваннем —
Будзеш слухаць грукат, іржанне, рогат
Бесцялесных удзельнікаў Палявання.

А калі праменчык ў акенца скочыць —
Ты ў глыбінях люстэрных убачыш вечнасць —
І свае зняцку пазнаеш вочы
У яе запалёных вачах старэчых... [12].

Переклад містыфікацыі Тетяні Шеіной «День усіх Святых» украінською моваю вірізняецца збереженням баладнай ритмомелодыкі. Ірина Зелененька проявила всі натяки та згадки, виявила схожість баладної поезії білоруської авторки до польських балад на основі спостереження за міфологічними дохрысціянскімі та хрысціянскімі образами-символамі. У слов'янському календарі День усіх Святых збігаецца з містычнаю дохрысціянською Велесовою нічцю (Гелловін — у Вялікій Брытаніі та в Амерыці, Савінь або Самайн — у кельтв). У сваёму перекладі подолянка врахувала й те, што, акрім демолагічнага кантэксту, білоруська мисткіня в першій строфі натякае на павісьць «Дзікае паляванне караля Стаха» (украінською — «Дике полювання короля Стаха») білоруськага прозаіка Володыміра Короткевіча (1958 р.) [2, с. 15]. Прыкметна, што в згаданай павісьці Володыміра Короткевіча ё украінскі кантэкст: друго-рядний герой твору Андрій Свіціловіч, якога відрахувалі з Кііўскага універсітэту за учасьць у студэнтскаму русі опору, пад час з'ясуваньня справы про пратэсты назваў себе украінцем із солідарнасьці з побратымі. У павісьці, як і в баладі, легендарний король Стах пераслідуваў як прывід родіну Яновскіх. Сваю сюжэтом і павісьць, і поезія Тетяні Шеіной перагукуюцца із культывым дэтэктывам «Собака Баскервілів» Артура Конан-Дойла [14, с. 45], в якому дія твору спровокована родінною легендою та прокляттям. Подолянка відалілася від художняга задуму білоруськага авторкі ліше на рівні окреміх экзотызмів:

Дощик ніби плюмбумом поливає.
Чуєш гуркіт — як від лавини яблук?
Це вистрибує дика суть полювати,
Може, Стах це, а може, і сам Диявол.

Це не блискавок сяйво, а смертна зброя,
На околиці сполох і звуки пострілів.
То шматує багаття, то ріже змора,
Захопивши у лісі за деревом дерево.

Утікай, запізнілий мій подорожній!
Що застиг ти стовпом і тремтиш, тютюю?
Схоплять — кинуть у бездну, у піднебесну,
все життя твоє висмоктавши до краплі!

Не марнуйся, спіши вдаль, де край твій рідний!
Може, дурень ти, і ще не знаєш звичай?
День Святих усіх — свято це не для смертних.
Хай мисливець ти, а здобиччю станеш дикою!

Зачинивши двері, подякуй Богові!
Ти до ранку з жахом побудь, у трепеті
слухай гуркіт, іржання гулке та регіт
Безтілесних спільників Полювання.

А коли проміння стрибне в віконце,
Ти в люстерко глянь — і побачиш вічність.
Ти свої зненацька пізнаєш очі
У її запалених і сторічних... [9].

Отже, паралелей, перегуків, контактів, що пов'язані з письменницьким рухом, із розвитком усіх форм мистецької співпраці, враховуючи світову павутинку, між українцями й білорусами безліч. Слов'янський контекст у сучасній європейській літературі просторується, має свої фестивальні платформи, перекладацьку школу. Звісно, є внутрішні, певні лоскитні об'єктивні проблеми розвитку слов'янських народів, однак їхні близькі риси культури і літератур, безпосередньо, вплинули на формування міжкультурної, міжнародної специфікації, добросусідських взаємин. Сучасна поезія Білорусі, як і України, займає чільне місце в масиві літературі Європи: у ній, як і в сучасній польській поезії, є особлива меседжевість, що кличе до збереження коренів, оригінальності, традицій, вона відкрита для світового комунікаційного простору, бо в

ній відчувається пошанування гідності людини, спільноти та країни, що підсилює наукове амплу цієї розвідки.

Список основних джерел

1. Ісаєвич, Я. Д. Мовний код культури [Електронний ресурс] / Я. Д. Ісаєвич // *Ізборник*. — Режим доступу: <http://litopys.org.ua/istkult2/ikult211.htm>. — Дата доступу: 11.02.2020.

2. Ахрыменка, П. Тарас Грыгаровіч Шаўчэнка і беларуская літаратура. — Мінск, 1952. — 300 с.

3. Таварыства ўкраінскай літаратуры пры СБП [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://druzi.by/?page_id=1109. — Дата доступу: 11.02.2020.

4. Позняк-Хоменко, Н. У Білорусі слово «письменник» є синонімом слова «опозиціонер» [Електронний ресурс] / Н. Позняк-Хоменко // *Україна молода*, 03.08.2004, випуск № 142. — Режим доступу: <https://www.umoloda.kiev.ua/number/235/164/8362/>. — Дата доступу: 11.02.2020.

5. Культура між диктатурою та війною: другим гостем «П'ятого Харкова» стане білоруський поет Андрей Хаданович [Електронний ресурс] // *Майдан*, 17.01.2017. — Режим доступу: <https://maidan.org.ua/2017/01/kultura-mizh-dyktaturoyu-ta-vijnoyu-druhym-hostem-pyatoho-harkova-stane-biloruskij-poet-andrej-hadanovych/>. — Дата доступу: 11.02.2020.

6. Зелененька, І. А. «Чиї це ілюзії стенають плечима, якого народу...»: Тарас Мельничук і літературний процес 60–90-х років в Україні: монографія / І. А. Зелененька. — Вінниця: Едельвейс і К, 2008. — 152 с.

7. Арлов, В. Візьмемо реванш на культурному полі [Електронний ресурс] / В. Арлов // *Варіанти*. Львів. Логотип, 27 травня 2013. — Режим доступу: <https://varianty.lviv.ua/11635-volodymyr-arlov-vizmemo-gevansh-na-kulturnomu-poli>. — Дата доступу: 11.02.2020.

8. Для щасця зямнога... Для щастя земного... / упоряд. Т. В. Яковенко. — Вінниця, 2017. — 102 с.

9. Подільські Божичі: посібник-хрестоматія із вивчення подільської поезії останньої третини ХХ — початку ХХІ ст. / Наукові статті, коментарі та укладання І. А. Зелененької. — Вінниця: ТОВ «Твори», 2019. — 332 с.

10. Милушкина, А. Расшифровка фразы Серп и молот [Електронний ресурс] / А. Міклушіна. — Режим доступу: <https://www.proza.ru/2015/12/23/10>. — Дата доступу: 11.02.2020.

11. У вінок шани Кобзареві: Міжнародне Шевченківське літературно-мистецьке свято на Вінниччині: збірник матеріалів. — Вінниця: ТОВ «Консоль», 2018. — 200 с.

12. Шзіна, Тацяна. Дзень усіх Святых [Електронний ресурс] / Т. Шзіна // *Стихи.ру*. — Режим доступу: <https://www.stihi.ru/2012/11/01/1041>. — Дата доступу: 11.02.2020.

13. Підкова для носорога: альманах поезій / уклад. і автор передмови А. В. Стебелев. — Вінниця: ТОВ «Нілан — ЛТД», 2016. — 272 с.

14. Лексикон загального та порівняльного літературознавства. — Чернівці: Золоті литаври, 2001. — 636с. — С. 433.

Ukrainian-belarusian literary relations and displaying them in the Internet

In the process of the formation of the ethnogenesis of the two Slavic peoples, their statehood is very important cultural dialogue, which demonstrated in the context of many centuries, in the fairway of the artistic development of Central and Eastern Europe. The cultural ties of the two Slavic peoples from the nineteenth to twentieth centuries broadcast their influence on virtually all spheres of life, especially affecting the arts. The increase in admirers of the two Slavic literatures, their poetry in particular, contributed to the fact that the exotic component of Slavic became a request of Internet users, it is understood by many peoples, it is interesting in Western Europe and America. Thus, the exchange of forms of artistic communication, including dialogues, discussions, translation, are variants of the intellectual and intuitive, aesthetic and social uplift of the Belarusian and Ukrainian peoples.

Украинско-белорусские литературные отношения и их отражение в интернет-пространстве

В процессе формирования этногенеза двух славянских народов, их государственности очень важен культурный диалог, который на протяжении многих веков демонстрировался на фарватере художественного развития Центральной и Восточной Европы. Культурные связи двух славянских народов XIX — XX веков транслируют свое влияние практически на все сферы жизни, особенно на искусство. Увеличение числа поклонников двух славянских литератур, в частности их поэзии, способствовало тому, что экзотическая составляющая славянского слова стала запросом пользователей Интернета, это понимают многие народы, это интересно в Западной Европе и Америке. Таким образом, обмен формами художественного общения, в том числе диалоги, дискуссии, перевод, являются вариантами интеллектуального и интуитивного, эстетического и социального подъема белорусского и украинского народов.